

Hva er en oppbyggelig disippel-kultur?

En teologisk vurdering av sentrale konsepter i Mike Breens bøker

Av: Knut Tveitereid

På oppdrag fra DanskOase

Oslo, 13. desember 2016

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Bakgrunn	4
Om forfatteren – og eventuell uavhengighet.....	4
Materiale og metode.....	5
i. Person of Peace (Åttekanten).....	7
Spørsmål til refleksjon og samtale:	8
ii. Ansvarliggjøring (Huddles).....	9
Spørsmål til refleksjon og samtale:	10
iii. Apostelbegrepet (Femkanten).....	11
Spørsmål til refleksjon og samtale:	12
iv. Jesus-imitasjon (Kristologi)	13
Spørsmål til refleksjon og samtale:	16
v. Mellommenneskelig imitasjon (Disippelgjøring)	17
Spørsmål til refleksjon og samtale:	19
Konklusjon: Take it, or leave it?	20
Bibliografi	20

Noen sentrale begreper og personer:

3dm Movements (3dm) er i følge web-siden en global bevegelse med utspring i St. Thomas' Church i Sheffield, UK. 3dm fasiliteter og samarbeider med en rekke ledere, kirker, institusjoner, grupper og bevegelser rundt om i verden. <http://www.3dmovements.com/about/>

The Order of Mission (TOM) er et moderne ordensfelleskap for misjonale ledere og pionerer. TOM teller i dag 600 medlemmer på verdensbasis, hvorav ca. 100 er fra Danmark. <http://www.missionorder.org/what-is-tom>

Mike Breen startet som prest/leder i St. Thomas' Church i 1994 og har grunnlagt både The Order of Mission og 3dm Movements. Han har skrevet en rekke bøker og er den sentrale ideologen i 3dm og TOM. <http://www.disciplingculture.com>

Building a Discipling Culture er en bok skrevet av Mike Breen. Boken ble publisert i 2011, men arbeidet startet allerede på 1980-tallet (*Building*, Loc 593). Etter min vurdering er dette den desidert viktigste teksten i 3dm og TOM – og også hovedkilden i denne rapporten.

3dm-litteraturen/3dm-teologien er samlebetegnelser som inkluderer alt over.

Innledning

De teologiske konseptene til 3dm, TOM og Mike Breen har på relativ kort tid spredt seg til et betydelig antall kirker og bevegelser over hele verden. Det i seg selv forteller noe. De treffer noe i oss – et savn, en drøm, et behov? 3dm-teologien er visuell, logisk, pedagogisk, kraftfull, overbevisende – og den virker. Mange har erfart livsforvandling og fornyelse i møte med den. Men kanskje viktigere, mange har ved dens hjelp fått være et redskap til andre menneskers livsforvandling og fornyelse. Ingenting av det som sies på de neste sidene, kan ta dette bort. På sitt beste representerer dette, etter min mening, noe av det mest nyskapende som finnes i Kirken.

3dm-teologien gir seg ikke ut for å være perfekt eller representere hele sannheten. Derfor er det viktig at vi som er i kontakt med 3dm-teologien heller ikke behandler denne som om den var det. All teologi, også 3dm sin, har sider som med fordel kan problematiseres, kritiseres, diskuteres og forbedres. Målet med denne rapporten er å hjelpe leseren til selv å vurdere 3dms teologi ved å sette et ekstra søkelys på et utvalg (problematiske) elementer.

Kritisk refleksjon er etter min mening en undervurdert nådegave (1 Kor 12,10). Noen tenker gjerne at det å være kritisk er det samme som å være negativ. Det er det ikke. Andre tenker kanskje at det å være konstruktiv er det samme som å være ukritisk. Men slik er det heller ikke. Paulus oppfordrer til å prøve/bedømme alt, men å holde fast på det som er godt (1 Tess 5,21). Å være kritisk er derfor å identifisere og skille ut det som ikke bygger opp, slik at det som faktisk bygger opp skal få vokse friere. Etter min mening er derfor kritisk refleksjon oppbyggelig.

Som alle vet: det er ikke alt man får plass til på 20 sider. Om det blir anledning til å samtale og drøfte innholdet videre, vil jeg gjerne være med på det – om det er ønskelig. Målet med denne rapporten er å *identifisere* og *klargjøre* noen problematiske sider ved 3dm-teologien. Dette er områder jeg tenker burde justeres. Men jeg håper du som leser også er kritisk reflekterende til denne rapporten. Den gir seg heller ikke ut for å representere hele sannheten. Leserens kritiske søkelys er varmt velkommen også på rapporten.

Dette oppdraget har for meg personlig vært et særdeles interessant gjensyn med 3dm-litteraturen – og et oppdrag jeg vil takke for. Selv om en teologisk vurdering neppe vil løse konflikten i DanskOase, er mitt håp at denne rapporten i det minste vil klargjøre noen av problemene og bidra til en ryddig dialog og presis diskusjon fremover.

Til DanskOase, og alle involverte, ønsker jeg alt godt og Guds fred +.

Knut Tveitereid
Oslo, 20/12-2016

Bakgrunn

Den 31. august 2016 ble jeg kontaktet av Lederskapet i DanskOase v/ Peter Sode Jensen. I en e-post med tittelen "Hjælp til DanskOase", stod det:

Kære Knut

Jeg henvender mig til dig på opfordring af Anders Michael Hansen fra DK. Der er opstået en del konflikt i DanskOase omkring forholdet til TOM, 3DM og Mike Breens bøger.

Vi i lederskabet i DanskOase har brug for en uvildig vurdering af The Order of Mission TOM, 3DM og Mike Breens bøger: LifeShapes, Building af discipling culture.

Vi vil spørge dig om du vil hjælpe os med dette?

Jeg tænker at vi har brug for din hjælp til også at afgrænse opgaven meningsfuldt. Vi kan tilbyde dig et honorar, som selvfølgelig skal afspejle opgavens omfang i en eller anden grad.

På vegne af lederskabet i DanskOase

Kh Peter

Samme dag bekreftet jeg forespørselen, og de ytre rammene for arbeidet ble satt: DanskOase ønsket en skriftlig rapport på 20 sider i et alminnelig og ikke-akademisk språk til bruk i organisasjonen. Rapporten skulle inneholde en upartisk (dk.: *uvildig*) teologisk vurdering av 3dms teologi. Fristen ble satt til desember 2016.

Den 22. september ble det arrangert et Skype-møte hvor Peter Sode Jensen, Martin Drengsgaard og jeg sammen skulle drøfte rapportens avgrensning og sikte nærmere. (Se avsnittet "Materiale og Metode" under). I møtet ble honorar bestemt til NOK 10000,- pluss refusjon av utgifter til litteratur (NOK 327,-).

Etter dette møte har vi hatt lite kontakt. Både Martin og Peter har skrevet til meg underveis og lurt på hvordan arbeidet med rapporten går. Jeg har svart kort, at det går etter planen. Innholdet har vi ikke drøftet.

I arbeidet med rapporten har det vært viktig for min egen integritet å arbeide uten kontakt med involverte enkeltpersoner om det innholdsmessige. Jeg vet at bakgrunnen for rapporten er en konflikt, men om selve konflikten vet jeg lite. I en mail ble det kun sagt at noen i DanskOase er "meget for TOM/3dm" og andre er "meget imod TOM/3dm". Jeg vet ikke hvilken rolle Anders Michael Hansen, Peter Sode Jensen eller Martin Drengsgaard har i konflikten. Min strategi har vært å forholde meg til bøkene, og bruke mitt teologiske skjønn og kompetanse til å gjøre noen analyser, vurderinger og komme med noen råd.

Om forfatteren – og eventuell uavhengighet

Til daglig arbeider jeg som Førsteamanuensis i praktisk teologi ved NLA Høgskolen i Bergen og Oslo. Mitt hovedansvar ved NLA Høgskolen de siste årene har vært oppbyggingen av et nytt Masterprogram "Master in Theology and Ministry" (matam). Jeg har særlig ansvar for fagene: *Hermeneutikk og Homiletikk, Barne- og Ungdomsarbeid, Contemporary Missiology og Spirituality and Spiritual formation*. I 2015 disputerte jeg (PhD) med avhandlingen *Pragmatics of Discipleship. A study of ambiguity on a Strategic level in Norwegian Christian youth Organizations*. Her undersøkte jeg 10 ulike organisasjoner og deres forståelse av etterfølgelse og disippelskap. Ved siden av arbeidet ved NLA Høgskolen, driver jeg et lite foretak hvor jeg tar ulike oppdrag, primært som forfatter, forkynner eller formidler.

Det var viktig for DanskOase at jeg var mest mulig upartisk. Da lederskapet spurte om en skriftlig redegjørelse for å vurdere dette, skrev jeg følgende:

Kjære DanskOase v/ Peter

La meg beskrive, helt kort, noen punkter om min eventuelle uavhengighet.

- *I forhold til DanskOase har jeg ingen tidligere kontakt*
- *Jeg er kjent av Anders M. Hansen fra lang tid tilbake, men har ikke møtt ham på ca. 10 år*
- *Jeg vet ikke hva konflikten i DanskOase består i, og hvilke linjer den går langs. (Teologisk, pedagogisk, praksis, relasjonelt, konfesjonelt osv.?)*
- *Du beskriver at den ene fløyen er veldig for 3DM/TOM og den andre er meget imot 3DM/TOM. Selv passer jeg ikke inn i noen av disse båsene*
- *Jeg ble kjent med Mike Breen, LifeShapes, Huddles m.m. i ca. 2002 gjennom min jobb som ungdomspastor i Storsalen i Oslo. Da var vi veldig begeistret. Vi var på en studietur til Sheffield, og Mike Breen var ved flere anledninger hos oss, som coach. I denne perioden underviste jeg mye om dette, særlig LifeShapes. Jeg var meget, meget begeistret – samtidig var det elementer i dette som uroet meg, men som jeg på den tiden ikke klarte beskrive. I forordet til min bok om disippelskap fra 2005 takker jeg Mike Breen.*
- *Da jeg i 2006 begynte som prest i Uranienborg kirke (i folkekirken) mistet jeg kontakten med 3DM m.m. Det var en sorg. Samtidig ga det meg perspektiv. Uroen som jeg hadde følt, særlig knyttet til disippelskap, ble i denne tiden forsterket, og var en personlig motivasjon for å forske på noe av dette.*
- *I 2010 begynte jeg som PhD stipendiat ved NLA Høgskolen hvor jeg gjorde en undersøkelse om bruken av disippelskaps-vokabular på et strategisk nivå i 10 veldig ulike kristne ungdomsorganisasjoner. Målet med dette var blant annet å hjelpe ulike ungdomsorganisasjoner i deres praksis vedr. disippelskap.*
- *Siden 2015 har jeg arbeidet som Førsteamanuensis i praktisk teologi ved NLA Høgskolen i Oslo/Bergen*
- *Min holdning til 3DM i dag: Jeg tenker det er sider ved dette som representerer noe av det mest spennende vi har i kirken. Det er også sider ved 3DM som jeg tenker det er god grunn til å stille spørsmålstejn med.*
- *Om det er noe jeg kan hjelpe med, så er det kanskje dette, å vise at ingenting, ikke en gang 3DM, bare er god eller ond, oppbyggelig eller destruktiv, sunn eller usunn – men at alle ting alltid representerer begge sider.*
- *Derfor tenker jeg at det viktigste vi som kristne ledere kan bidra med, er å skjelne (eng.: discern).*
- *Jeg har ikke siden 2006 hatt nær kontakt med 3DM eller miljøer knyttet til 3DM, men jeg kunne i grunn godt tenke meg det. Men om det er mulig å ha kontakt uten å være en «believer», det vet jeg ikke...*

Dere får nesten selv vurdere om jeg er tilstrekkelig uavhengig. Ta kontakt om jeg kan hjelpe med noe. Guds fred. Knut

Materiale og metode

Målet for Skype-møte med Peter Sode Jensen og Martin Drengsgaard den 22. september var å klargjøre og avgrense oppdraget. Det ble i møte tydeliggjort noen elementer i 3dm-teologien som man ønsket at jeg skulle fokusere på.

- Person of Peace og Åttekanten i LifeShapes
- Femkanten, særlig det som gjelder apostelbegrepet
- Huddles – som karakterbygging og som oppfølging til tjeneste – særlig i forhold til accountability og lojalitet
- Firkanten, særlig om det å imitere ledere

Min strategi her har vært å arbeide meg gjennom litteraturen med disse punktene som perspektiv. Jeg har brukt teologisk skjønn til å vurdere disse konseptene teologisk. Dette arbeidet har resultert i Kapittel i., ii., iii. og v.

I tillegg var det ønsket at jeg også hadde et våkent blikk for andre aspekter ved teologien enn de som DanskOase bestilte. Kapittel iv. er slikt kapittel. Her belyser jeg særlig Kristologien (Læren om Jesus) i 3dm. Jeg opplever at Kapitel iv. kanskje er rapportens viktigste kapittel. Mye av det andre som sies, har sammenheng med dette.

DanskOase ville at jeg skulle ta for meg følgende bøker av Mike Breen og andre kilder:

- *The apostle's notebook* (2002) Eastbourne, England: Kingsway Communications, Ltd.
- *A passionate life* (2005) Colorado Springs, CO: Nexgen (Cook). m/ Walt Kallestad
- *Covenant and Kingdom : the DNA of the Bible.* (2010) Pawleys Island, SC: 3DM Publishing.
- *Building a Discipling Culture : how to release a missional movement by discipling people like Jesus did* (2011) Pawleys Island, SC: 3DM Publishing.
- *The permanent revolution : apostolic imagination and practice for the 21st century church* (2012) San Fransisco, CA: Jossey Bass. m/ Alan Hirsch and Tim Catchim
- *Family on Mission : Integrating discipleship into the fabric of our everyday lives.* (2014) m/ Sally Breen
- <http://www.missionorder.org>
- <http://www.3dmovements.com>
- <http://www.disciplingculture.com>

Jeg ble også bedt om å ha et særlig fokus på boken *Building a Discipling Culture : how to release a missional movement by discipling people like Jesus did*. Denne oppsummerer mye av 3dm-teologien og er den mest utbredte av Breens bøker. I arbeidet med rapporten er det primært denne boken jeg har konferert. De andre bøkene og websidene har vært med i sidesynet. Av praktiske grunner har jeg brukt kindle-versjonen av *Building a Discipling Culture*, og henviser derfor til location (Loc), ikke sidetall, i sitater.

I Skype-møte ble det også presisert at det er en *teologisk* vurdering jeg skal bidra med. Det kunne selvsagt vært interessant med vurderinger fra et lederperspektiv, et pedagogisk perspektiv, et psykologisk perspektiv osv., men det er dette altså ikke.

Til sist: Dette er et litteraturstudium, ikke et studium av praksis. Når man studerer bøker får man skarpstilt teologien på et formulerings og refleksjonsnivå. Samtidig mister man den nyanseringen og den atmosfæren som omgir disse konseptene i praksis. Her ligger denne rapportens største svakhet – men kanskje også et mulig springbrett til videre samtale. Jeg har altså ikke studert 3dm-kulturen, bare litteraturen som danner dens ideologiske basis.

i. Person of Peace (Åttekanten)

Kapittel 13 i boken *Building a Discipling Culture* har tittelen Relational Mission. Her introduseres en evangeliseringsstrategi som sies å være Jesu egen: "sharing the good news in the same way that Jesus did and taught his disciples to do" (Loc 2223). Den illustreres av en åttekant (eng.: octagon). Sentrum av åttekanten er formet som et nøkkelhull og markert med påskriften "Person of Peace". Selve nøkkelen til vellykket evangelisering er å finne i konseptet "Person of Peace", en strategi som har sin bibelske basis i Lukas 10 og Matteus 10.

Grunnideen er at evangeliet ikke skal påtvinges mennesker som ikke vil ta imot, men isteden å konsentrere vår dialog og relasjon med de enkeltpersoner som Gud har forberedt. Det var dette de første disiplene fikk beskjed om da de ble sendt ut. En Person of Peace kjennetegnes derfor at de tar imot freden vi kommer med og responderer positivt på oss og på evangeliet (Loc 2307).

Evangelisering er noe mange sliter med, men Person of Peace strategien oppleves ofte befriende. Mange – inkludert meg selv – har erfart at strategien virker i praksis. Å evangelisere kan være sosialt krevende. Med Person of Peace-strategien blir oppgaven enklere ved Jesu samarbeid – og den forberedelsen han gjør i andre mennesker. Dette oppleves som en nådig arbeidsfordeling. Man finner sin(e) Person(s) of Peace ved å lytte til responsen fra dem vi møter på vår vei. Vår oppgave blir simpelthen å delta på det Gud allerede gjør.

Strategien om Person of Peace er også frigjørende på den måten at det fritar for dårlig samvittighet. Dersom de vi møter ikke responderer positivt, skal vi, som disiplene, børste støvet av føttene og gå videre til neste "landsby". I alt dette ligger en tanke om utvelgelse. Noen skal få mye av oss – de som Gud har gitt oss. Resten vil Gud sørge for på annet vis. Fordi denne tanken om utvelgelse er så sentral i konseptet vil jeg i det videre se på noen sider av utvelgelsen:

Det er selvsagt ikke objektive kriterier som ligger bak utvelgelsen av en Person of Peace, det er det den som evangeliserer som gjør. Det er han eller hun som tar initiativet og har interessen av å velge ut. Dette er viktig å erkjenne – særlig fordi det finnes elementer av makt i å være den som velger. Alle som har blitt dumpet av en kjæreste, vet noe om denne makten. Og alle som har blitt headhundet til en oppgave, vet noe om denne makten. Skuffelse og takknemlighetsgjeld er nærliggende følelser, men også følelsen av å være privilegert, sett og bekreftet.

Særlig sterkt blir dette fordi en Person of Peace ikke bare valgt av mennesker – han eller hun er utvalgt av Gud, og er en person som Gud allerede arbeider i. Utvelgelsen er derfor både Guds og den som evangeliserer – og deres utvelge er i overenstemmelse. I konseptet Person of Peace ligger altså både en sosial/relasjonell og en åndelig utvelgelse. Makten som ligger i denne utvelgelsen trenger ikke være negativ, men den er viktig å være åpen om. For hvis strategien lykkes, at Person of Peace faktisk tar imot Jesus, så skal vedkommende slippe å stå i takknemlighetsgjeld resten av livet, men få oppleve den frihet som evangeliet gir.

I følge *Building a Discipling Culture* er det tre kjennetegn på en Person of Peace: Han/hun a) ønsker deg velkommen, b) hører på deg og c) tjener og støtter deg. De to siste punktene fortjener en kommentar. Ofte er grunnen til at noen lytter til deg og støtter deg, at du også lytter til dem – at det finnes en gjensidighet i relasjonen. Denne gjensidigheten blir sjeldent vektlagt i *Building a Discipling Culture*. I praksis er det nok ikke like stor grad av enveiskommunikasjon og enveis ressursflyt som i boka, men boka etterlater en uheldig tvil. Boken går også langt i å sidestille den som benytter Person of Peace-strategien med Jesus selv:

– *Those who listen to you are listening to Jesus.* (Loc 2313)

– *However, Jesus simply said to look for people who want to listen to you—people you will encounter in your everyday walk.* (Loc 2315)

– If the teacher is not received, said Jesus, the students should not expect a warm welcome either. (Loc 2318)

Jeg tror ikke man mener at en Person of Peace er en som lytter og adlyder blindt? Jeg tror heller ikke man mener at en Person of Peace skal sørge for ditt underhold, materielt eller på andre måter? Men det er faktisk det boken sier. Bokens utydighet på dette området er svært uheldig. Kristne kjennetegnes både ved at man både gir og får, at man både lytter og taler. Dette er særlig viktig i en asymmetrisk relasjon. Utsagn av typen som er nevnt over kan skape grobunn for å fremme en uheldig lojalitet eller en usunn binding – dette gjør seg særlig gjeldende når strategien blir brukt i ledertrening:

Selv om Person of Peace i utgangspunktet er en strategi for å dele evangeliet utenfor kirken, møter vi den også et annet sted i *Building a Discipling Culture*. Her handler det om rekruttering til mentorgrupper – såkalte Huddles.

Really ask God who should be in your Huddle. Spend at least 3–4 weeks praying about this. The inclination will be to think strategically. That's fine. Think strategically. But don't let strategy interfere with who God wants to be in your Huddle. God will often surprise you with who he brings into the Huddle and who doesn't end up being part of it. Look for the People of Peace whom God has prepared for your Huddle. That's who you want. (Loc 2609) [Min understrekning]

Når man på denne måten flytter evangeliseringsstrategien inn i kirken oppstår en del problemer. Utenfor kirken er man usikker, ubeskrevet og ukjent. I kirken er man trygg og velkjent. Den som nå "fisker mennesker" er gjerne en person man vet hvem er, kanskje en man ser opp til, en pastor eller ansatt – ofte et forbilde. Når man kommer nedenfra, og gjerne er usikker på situasjonen, er Person of Peace strategien en god hjelp. Når man kommer ovenfra, og er trygg i situasjonen, kan Person of Peace strategien brukes til å manipulere og styre. Man er ytterst sårbar ovenfor en pastor/leder som man beundrer og som har denne strategien i hendene. På mange måter er man tilbake i skolegården som liten – da noen valgte fotballag. De beste ble valgt først, og hvert friminutt fikk man presist vite hvor god man var i fotball, men også hvor populær man var hos de andre.

Person of Peace strategien kan selvfølgelig brukes på oppbyggelige måter. I mine øyne skulle jeg ønske boken i mye større grad diskuterte sunn og usunn bruk av Person of Peace-strategien. Selv vil jeg anbefale det som evangeliseringsstrategi, men kanskje ikke om lederrekrutteringsstrategi.

Til sist: Person of Peace har bibelsk basis i Matt 10 og Lukas 10. Men denne basisen er etter min mening ikke er særlig sterk. Boken påstår riktignok at man gjenfinner strategien i mange andre sammenhenger i Det nye testamente også (for eksempel i Apgj 16) – men dette er tolkninger. Jeg vil oppfordre enhver bibelleser til å spørre seg: Er det samsvar mellom hvor sentralt Person of Peace er i Det nye testamente og i 3dm?

Spørsmål til refleksjon og samtale:

- Hvilke erfaringer har du gjort deg om relasjonell asymmetri i forhold til strategien om Person om Peace?
- Hva tenker du om kriteriene for gjenkjennelse av en Person of Peace (1. Welcome you, 2. Listen to you, og 3. Serve and support you)?
- Er du enig i påstanden om at Person of Peace-strategien passer bedre i en evangeliserings-sammenheng enn i en Huddle-sammenheng?

ii. Ansvarliggjøring (Huddles)

Huddles, 3dms konsept for leder- og disippeltrening i gruppe, ble nevnt allerede i forrige kapittel. I boken *Building a Discipling Culture* er hele Del 3 viet til dette konseptet: "Using Huddles to Disciple People". En huddle kan fra utsiden minne om en celle- eller smågruppe, men boken er tydelig på fem forskjeller (Loc 2425ff):

- En cellegruppe er åpen, en huddle blir man invitert til av lederen.
- Huddle lederen er den primære disippelgjører. I en huddle skal man imitere de delene av lederens liv som ligner på Jesus.
- I en huddle er det ikke et mål å ha den varme og komfortable atmosfæren som finnes i mange smågrupper.
- Mens folk uteblir fra smågrupper når noe kommer i veien, er det forventet at man aldri uteblir fra en huddle-samling.
- I smågrupper følger man gjerne et opplegg. I en huddle tar man utgangspunkt i grupped medlemmenes liv (kairos-øyeblikk) og den retningen som huddle-lederen føler at Den hellige ånd leder gruppen.

(Det ligger en bestemt pedagogikk bak huddle-gruppene som er verdt kommentere – men som er utenfor denne rapportens sikte. La meg helt kort si: Boken selv kaller denne læringsteorien for "immersion", en motvekt til en gammeldags kognitiv (hode) læring. For meg virker det som om det er langt mer enn "immersion" som foregår her.)

Det blir ikke sagt i boken om man ser for seg å erstatte cellegrupper og smågrupper med huddles. Det er derfor ikke godt å si hvordan dette er tenkt – om man skal legge ned smågruppene i menigheter, for å gi plass til huddles? Dette er et viktig spørsmål, rent tidsmessig – særlig fordi det er forventet av huddles-medlemmer er med i to grupper: 1) den gruppen man selv går i, og 2) den gruppen man blir oppfordret til å starte. I tillegg skal man altså gjerne gå på gudstjeneste på søndag og gjerne sitte i et styre, en komite eller lignende

I denne sammenheng er det også viktig å spørre seg om huddles kan fungere som lederoppfølging i en vanlig menighet: som ledertrening av ungdomsledere, som oppfølging av medarbeidere på gudstjenester osv.? Dersom man leser boken bokstavelig, så skal ikke huddles fungere på denne måten. Dette er ikke et fellesskap for alle som har lederansvar – dette er et fellesskap som noen (persons of peace) blir invitert til av huddle-lederen (disippelgjøreren). Dermed blir det viktig å spørre seg hva man skal gjøre med dem som har tjeneste i en menighet men som ikke blir fanget opp av en huddle-leder? Skal man ha en ledertreningsstruktur ved siden av eller i tillegg? Det er vanskelig å se for seg at man skal rekke over alle typer gruppe.

- Gå til gudstjeneste
- Være med i smågruppe
- Sitte i en komite/styre
- Være med i en huddle
- Lede en huddle
- Være med i et lederfellesskap/tjenestegruppe

Dersom man radikalt innfører huddles-konseptet i en menighet, kan konsekvensen raskt bli at man reduserer viktigheten av formelle organer (styre/komiteer) og relasjonelt viktige arenaer (smågrupper/tjenestefellesskap). Det er ikke sikkert det er heldig for en menighet at det formelle og relasjonelle svekkes.

Som DanskOase vet, har det i hele kirkens historie vært en dragkamp mellom nådegavebasert uformell ledelse og formalisert ledelse i roller/embeter. Huddles er etter min

oppfatning en radikal utgave av det første. Faren i en formalisert kirke er en død tro. Faren i den uformalisert og brennende kirke kan blant annet være utbrenthet. Det er viktig, som DanskOase vet, å finne en god balanse mellom uformelt og formelt. Det er ikke alltid at man finner de bratteste hierarkiene i de formelle kirkene. Også når lederskap følger utrustning, kan man av og til få noen veldig bratte hierarkier – men som kan være vanskelig å oppdage og utfordre, nettopp fordi de er uformelle.

Et sentralt punkt i en huddle er at huddle-lederen holder grupper ansvarlig (eng.: *accountable*). Man ser for seg at gjennom *accountability* så tar hver enkelt det ansvaret som skal til for å være i bevegelse mot Jesus: "They need relationships and structures that keep them accountable and moving toward Jesus. They also know the only way this can happen is with high commitment." (Loc 2460) Ansvarliggjøring skal primært skje gruppen, ved at huddle-leder spør direkte om hvordan utviklingen er. Men ansvarliggjøring kan også skje mellom gruppesamlingene, for eksempel ved bruk av skriften: "We've found it helpful in our Huddles to text them each day, for six weeks straight, the passage of Scripture you're reading as a way of holding them accountable." (Loc 2518)

Et viktig spørsmål, synes jeg, er hvorvidt tanken om ansvarliggjøring går sammen med det kristne synet på menneske. Som kristne vet vi både noe om vår unike posisjon i skaperverket, men også noe om vår skrøpelighet, svakhet og synd. Ansvarliggjøring i huddles virker på meg som om forutsetter et mer positivt menneskesyn enn det som det kristne åpner opp for. Gruppepress kan være akkurat det man trenger i noen situasjoner, men ikke alle. Det er ikke alt man kan bestemme seg for å endre, i alle fall ikke innenfor rammen av en huddle. Det er ikke alltid den frie vilje vinner over den trellbundne. Mismotet ligger i så fall farlig nær, og nåden kan bli utydelig:

Furthermore, it adds a layer of accountability that is unique to group settings. If each time the Huddle meets you are the only person who doesn't follow through with what you say you are going to do, you begin to feel the pressure of your actions. The advantage of the group setting is that it is easier not to follow through when there are only two people in the discipleship relationship. When you inject another 5-8 people into it, the group dynamic helps people take accountability more seriously. (Loc 2466)

La meg til slutt si noe om selve ordet *accountability*. Å oversette dette til norsk (dansk) er ikke enkelt. Jeg er ikke sikker vi har et godt ord for det. Den engelskspråklige hjemmesiden www.diffen.com har en interessant sammenligning av "responsibility" og "accountability". Hovedforskjellen er at *responsibility* betegner et ansvar som kan deles med andre – og et ansvar som både kan delegeres på forhånd og følges opp etterpå. *Responsibility* betyr at man er satt til å lede. *Accountability*, derimot, betegner kun et individuelt/personlig ansvar og kan bare følges opp i etterkant av en handling: "accountability is something you hold a person to only **after** a task is done or not done". Det ligger med andre ord ingen myndiggjøring i *accountability*. Jeg tenker nok at det er en svakhet – og synes det er merkelig at man ikke bruker begrepet "responsibility" når man faktisk har det.

Spørsmål til refleksjon og samtale:

- Hvordan skal vi følge opp våre ledere som ikke er i vår huddle?
- Hva kjennetegner en god balanse mellom formell og uformell autoritet i en menighet?
- Hva annet enn ansvarliggjøring trengs for at en lederoppfølging skal bli god?

iii. Apostelbegrepet (Femkanten)

Et av de sentrale konseptene i 3dm-litteraturen er femkanten som illustrerer de fem tjenestegavene som er gitt til kirken. Tanken her er at enhver kristen har en grunnleggende utrustning/personlighet som representerer en av de fem tjenestene som Efeserne 4 nevner: apostel, profet, evangelist, lærer eller hyrde (base). Likevel kan man i perioder bli utrustet til andre tjenester enn sin primære (fase). En femfoldige tjenstedeling etter mønster fra Efeserne 4 er relativ vanlig i karismatisk kristendom, også langt utenfor 3dm. I denne sammenheng skal jeg konsentrere meg om apostelbegrepet. Det er særlig to spørsmål som har drevet min vurdering på dette punktet: a) Er aposteltjenesten favorisert over de andre tjenestegavene i 3dm? Og b) Hvor klokt er det å titulere noen som apostler?

Til det første: Det var et ønske fra DanskOase å vurdere om de fem utrustningene blir likestilt i 3dm, eller om aposteltjenesten blir favorisert på en slik måte at de fire andre tjenestene kommer i annen rekke. Hvordan dette fungerer i praksis – og hvordan mennesker opplever dette – kan jeg rett og slett ikke vurdere. Denne rapporten er en studie av 3dm-litteraturen, ikke av 3dm-kulturen slik den utspiller seg i praksis. Det er alltid forskjell på teori og praksis. Om noe er i balanse i teorien, trenger det ikke være det praksis – og omvendt. Hvis vi ser på boken *Building a Discipling Culture* fremstår de fem tjenestegavene rimelig likestilt, noe en enkel ordtelling viser:

Tjenestegave	Forekomster i <i>Building a Discipling Culture</i>
"Apostle"	23
"Prophet"	31
"Evangelist"	25
"Teacher"	35
"Pastor"	45

Hvis man derimot trekker inn andre bøker av Breen, er bildet et litt annet. Særlig bøkene *Apostle's Notebook* og *The Permanent Revolution* har en klar favorisering av den apostoliske gaven. Dette er jo også bøkens sikte, og har en klar sammenheng med at Mike Breen selv regner seg som en apostel. Hovedinntrykket er likevel at de fem gavene er rimelig godt balansert seg imellom – i alle fall i litteraturen.

Det andre spørsmålet – om det er klokt å snakke om apostler i dag – er uansett viktig. Det har å gjøre med at "Apostel" ikke bare er en utrustning, det er i høy grad også en tittel man knytter autoritet og forventning til.

I Kirken har det vært vanlig å forbeholde apostelbegrepet til de 12 første disipler (minus Judas, pluss Mattias og Paulus). Det nye testamente, derimot, nevner flere andre. I gresk oversettelse av Det nye testamente kalles både Barnabas (Apgj 14,4 og 14,14), Silvanus/Silas (1 Tess 2,6f), Jakob (Gal 1,19), to navnløse (2 Kor 8,23), Epafroditus (Fil 2,25) og Andronikos og Junia(s) (Rom 16,7) for apostler. Jesus blir også kalt en apostel (Heb 3,1). I tillegg møter vi ved en rekke anledninger falske super-apostler som det advares mot (2 Kor 11,5; 11,13; 12,11; Åp 2,2).

I Kirken har aposteltittelen tradisjonelt vært knyttet til en særlig autoritet som var forbeholdt de første 12/13 apostlene – de som selv så Jesus og ble opplært av ham. Dette har blant annet med bibelens autoritet og troverdighet å gjøre. At et skrift var såkalt "apostolisk" var et viktig kriterium for at det ble tatt med i Det nye testamente – Skriftet måtte kunne kobles til en av de første apostlene. Dette gjør at vi i dag kan regne Bibelen for å være troverdig. For noen er det derfor bibelens autoritet som står på spill dersom "hvem som helst" kan kalle seg en apostel.

Dernest kan man spørre om aposteltittelen er en for stor byrde å bære for et ungt menneske. Hva oppnår man med dette begrepet som man ikke oppnår ved begreper som *utsending, gründer, misjonær* og *entreprenør*?

En liten personlig erfaring: Da jeg selv var i kontakt med 3dm for 10-15 år siden, var det flere nådegavetester etc. som plasserte meg i kategorien *apostel*. Det var også mennesker i miljøet som anerkjente dette som min grunnutrustning. Jeg ble selvsagt stolt. Men i virkeligheten utgjorde det ingen forskjell. Jeg gjorde det jeg alltid hadde gjort, verken mer eller mindre. Det vil si, kanskje mindre... I en stab som bestod av mange typer mennesker, var jeg ofte den som ble satt på oppgaver som handlet om innovasjon etc. Det gjorde meg ensidig – og fattigere. Nettopp det å utfordre både sine svake og sterke sider, gjør etter min mening at man vokser som mennesker og som kristne. Jeg vet at andre som har fått denne tittelen, har opplevd det som en byrde og et forventningspress.

I dag tenker jeg ikke på meg selv som apostel, men som et menneske som forsøker å følge Jesus. Om noen (etter min død) skulle ville anerkjenne mitt liv og min tjeneste som en apostels, er det selvsagt hyggelig. Men særlig sannsynlig er det ikke.

Spørsmål til refleksjon og samtale:

- Merker du på noen måte at apostel-tjenesten favoriseres i din sammenheng?
- Hvor viktig er det for deg å knytte apostelbegrepet til de som var sammen med Jesus?
- Hva oppnår man med apostelbegrepet som man ikke oppnår med begreper som *utsending, gründer, misjonær* og *entreprenør*?

iv. Jesus-imitasjon (Kristologi)

Til forskjell fra de foregående kapitlene, er ikke dette kapitlet bestilt av DanskOase. Jeg tenker likevel det er viktig, ja, kanskje det viktigste. På mange måter er det som blir sagt her, en forutsetning for mye av det andre. Kristologien (læren om Jesus) befinner seg i sentrum av kristen teologi. Derfor er det alltid en god ide å undersøke kristologien om man vil forstå og vurdere en teologi. 3dm-teologien er intet unntak, snarere tvert imot. I arbeidet med 3dm-litteraturen, ble denne antagelsen styrket i meg: For å forstå 3dm, er det uhyre viktig å forstå kristologien til 3dm, og særlig slik den presenteres i *Building a Discipling Culture*. Jeg stilte litteraturen følgende spørsmål: a) Hvilket bilde av Jesus formidler *Building a Discipling Culture*?, og b) Hvilken rolle eller funksjon spiller kristologien i denne boken?

For å svare på disse spørsmålene designet jeg en liten studie basert på bokens 433 utsagn hvor ordet *Jesus* forekommer. Jeg grupperte disse setningene ut fra den rolle eller funksjon som Jesus sies å ha i utsagnet. Dette arbeidet resulterte i 6 grupper av Jesus-utsagn:

Gruppe 1. Utsagn om at Jesus er en coach/medvandrer/mentor, eks:

- *The indication is that Jesus is walking, and we are to walk with him.* (Loc 976)
- *The disciples—those whom Jesus called to be his full-time students—learned practical faith by watching Jesus in action.* (Loc 1903)

Gruppe 2. Utsagn om at Jesus er en ekstraordinær begavelse – en vismann, eks:

- *We've already stated that Jesus was the wisest man that ever lived, as well as the best leader and teacher.* (Loc 2226)
- *Jesus understood the need of every human being for relationship.* (Loc 1028)

Gruppe 3. Utsagn om at Jesus er en rabbi/lærer/instruktør, eks:

- *The language we use, called LifeShapes, is a collection of eight shapes with each shape representing a foundational teaching of Jesus or principle from his life and is one that I (Mike) started developing in the early 1980's.* (Loc 593)
- *Jesus gives us pictures of this life through many of his stories and teachings that deal with biological life.* (Loc 2049)

Gruppe 4. Utsagn om at Jesus er en strateg/leder/visjonær, eks:

- *Jesus was the best leader the world has ever seen.* (Loc 1409)
- *Jesus is directive and not particularly democratic. He doesn't begin with consensus-style leadership. He doesn't try to get any of these fishermen to agree with his strategy and tactics.* (Loc 1418)

Gruppe 5. Utsagn om at Jesus er en modell/eksempel/ideal til etterfølgelse, eks:

- *Up, In, and Out provide three-dimensional balance in the relationships that make up your life and the life of your community in the same way Jesus modeled for us while here on earth.* (Loc 1147)
- *Where you are is always an opportunity to model Jesus, acting as he would act, speaking as he would speak.* (Loc 2327)

Gruppe 6. Utsagn hvor Jesus ikke tilkjennes en rolle eller funksjon (eller en annen enn de over), eks:

- *For instance, James and John, the sons of Zebedee, ask to sit to the right and left of Jesus in his glory.* (Loc 1546)
- *Sure enough, Jesus is taken away. He is arrested, tried, crucified.* (Loc 1579)

På forhånd var jeg spent og nysgjerrig på fordelingen mellom gruppene. En stor gruppe ville indikere et tyngdepunkt 3dm-kristologien, og motsatt, en liten gruppe ville indikere noe som

var mindre viktig. Å kvantifisere Jesus-utsagn på denne måten sier selvsagt ikke alt. (Mange utsagn om Jesus kunne for eksempel vært plassert i flere av gruppene, jeg måtte derfor bruke en del skjønn). Likevel forteller størrelsen på gruppene noe om hvor vekten ligger – hva som betones i *Building a Discipling Culture* sitt bilde av Jesus.

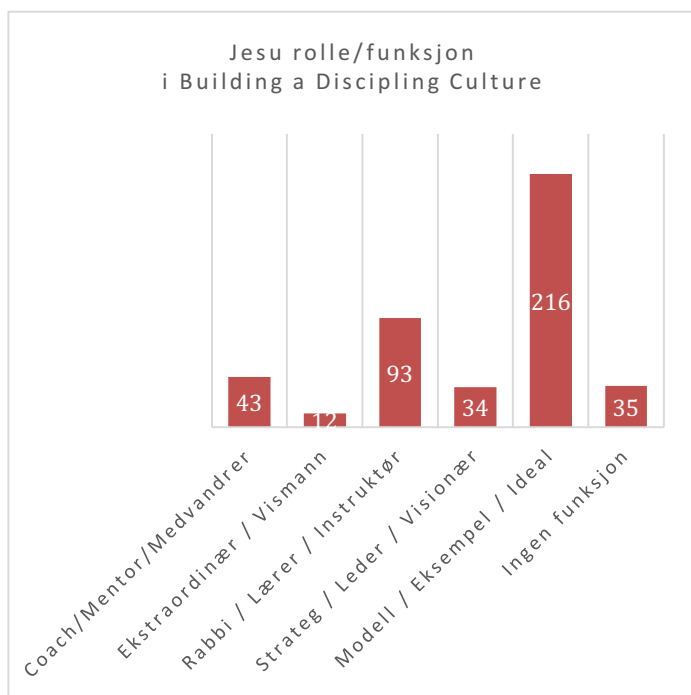
Oversikten til høyre forteller om ett tydelig tyngdepunkt i Jesusforkynnelsen: Jesus som *modell/eksempel/ideal* for våre liv. Nær halvparten av bokens 433 utsagn om Jesus sier dette direkte. Mange av de andre utsagnene – de fleste faktisk – har også dette elementet med seg. Jesus sin primære rolle eller funksjon i *Building a Discipling Culture*, er en vi skal imitere, etterligne, etterfølge. Dette er ikke et kontroversielt funn – dette hevder også boken selv, dette er et hovedanliggende i boken. Det som overrasket meg, var hvor dominerende dette bilde av Jesus var.

I tillegg til å være modell, blir Jesus fremstilt som leserens coach, vismann, leder og lærer. Summen av dette gir et ganske entydig bilde av Jesus som et ekstraordinært gudbenådet menneske. Han er som oss, bare bedre – han er den beste. Utsagn av typen "Jesus is the best leader/teacher/mentor the world has ever seen", forekommer hyppig. Dette er ikke galt i og for seg. Jesus er selvsagt modell for det kristne livet. Spørsmålet er om han er noe mer enn det, om vi har noe mer å si om ham.

Jeg foretok derfor en ny ordtelling ulike begreper i *Building a Discipling Culture*. Denne gangen av en rekke navn, adjektiver og beskrivelser som ofte er knyttet til Jesus i kristen teologi (se oversikten nede til høyre).

Jesus-bildet som formidles i *Building a Discipling Culture* er ligner ikke spesielt mye på kirkens tradisjonelle bilde av Jesus. At Jesus døde på et kors nevnes, men bare en gang. At han er Guds sønn nevnes også, men bare to ganger, osv. Kontrasten mellom de to studiene er enorm (Jesus som modell: 213 vs. Jesus som død på et kors: 1).

Kontrasten kommer desto tydeligere fram om vi sammenlikner bildet av Jesus i *Building a Discipling Culture* med for eksempel det bildet av Jesus som andre artikkel i den Apostoliske trosbekjennelse: I *Building a Discipling Culture* blir det nevnt at Jesus Kristus er Guds enbårne Sønn, men bare så vidt. Det nevnes derimot ikke at han ble unnfanget ved Den Hellige Ånd, født av jomfru Maria, eller pint under Pontius Pilatus. Som vi har vært inne på, nevnes det kort at han blir korsfestet, dør og blir begravet, men

	Antall ganger sagt i forbindelse med Jesus	Antall ganger sagt i andre sammenhenger
Incarnation	1	1
Christmas	0	0
Forgiveness	3(12)	19
Death/dying	2	15
Eternity	2	2
Infant	1	1
Atonement	0	0
Crucified	1	0
Cross	1	4
Judge/-ment	0	0
Salvation	0	2
Redemption	0	2
Grave	0	0
Easter	0	0
Pentecost	0	1
Grace	16	34
Law	1	9
Flesh	2	2
Son of God	2	0
Trinity	1	0
Creation	5	0
Messiah	1	0
Resurrect*	4	0

ikke at han fór ned til dødsriket. I følge *Building a Discipling Culture* nevnes det noen få ganger at han stod opp fra de døde tredje dag, og muligens at han fór opp til himmelen og sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd, men ikke at han derfra skal komme igjen for å dømme levende og døde.

I det hele virker det som om 3dm-litteraturen forsøker å *utvide* det bildet som andre trosartikkel tegner av Jesus. Man kan ha en viss sympati for dette. Selv har jeg mange ganger tenkt at det er merkelig at Jesu offentlige tjeneste i Galilea ikke nevnes med et ord i trosbekjennelsen. Trosbekjennelsen gjør simpelthen et hopp direkte fra Jomfru Maria til Pontius Pilatus, fra fødsel til død, fra Betlehem til Golgata. Jesu offentlige virke er til de grader underkommunisert i trosbekjennelsen. Det gir mening å forstå disippelskap i 3dm som et forsøk på å utforske, beskrive, og ta konsekvensene av den del av Jesu liv som trosbekjennelsen har oversett. Jesu tre år lange offentlige virke som lærer, predikant, helbreder, profet, modell og disippelgjører burde selvsagt vært reflektert tydeligere i kristen tro. At 3dm setter dette på dagsorden skal de ha ros for. Dette er et viktig bidrag.

Det er ingenting som tyder på at man aktivt har forsøkt å fornekte eller undergrave tradisjonelt viktige sider ved Jesus. Men i denne boken – den viktigste boken i 3dm – gis det tradisjonelle bilde av Jesus liten vekt. Derimot har man forsøkt å løfte fram et nytt eller et annet bilde av Jesus.

Det må også tilføyes at klassisk kristologi faktisk er tilstede i andre sammenhenger i 3dm. I følge web-siden, slutter blant annet TOM seg til Den nikenske trosbekjennelsen: "As an apostolic missional Order grounded in the global Anglican Communion we align ourselves theologically with this historic body of Christ, and as such, together with the church today and the saints gone before we adhere to the Nicene Creed." Bekjennelsen siteres i full lengde. (<http://www.missionorder.org/spiritual-convictions>). Også boken *Covenant and Kingdom* presenterer en mer tradisjonell kristologi: "And so we begin our journey through the life of Jesus. It is appropriate that we have already glanced at our destination. Calvary is its highest peak; at the bloodstained Cross and empty grave, we find the most important feature in this wondrous landscape" (C&K, Loc 2036).

Problemet er altså ikke at 3dm og TOM ikke anerkjenner klassisk kristologi – for som vi har sett: det gjør de. Problemet er at den i stor grad er utelatt i den viktigste boken – og i relasjon til de viktigste konseptene: disippelgjøring, LifeShapes og Huddle. Satt på spissen: Det kan virke som om man ser for seg å bygge en disippelkultur og forløse en misjonale bevegelse, ikke basert på tilliten til Jesus som frelser, men på imitasjonen av Jesus som modell. Jeg vil derfor utfordre 3dm og TOM til å arbeide med balanse mellom Jesus som frelser og Jesus som modell, og å arbeide med hvordan kan vi forkynne og praktisere disippelskap/Jesus-imitasjon uten å glemme korset?

Til det første – om balansen mellom Jesus som modell og Jesus som frelser: Vi kan selvsagt ikke miste av syne at Jesus er frelseren som ble sendt til jorden inkarnert, døde på et kors, stod opp den tredje dag, lever i dag, og skal komme igjen. Samtidig er det bra at vi forsøker å snakke om Jesus som modell for kristent liv og som fortsatt kaller mennesker til disippelliv og etterfølgelse. Likevel må vi ikke snakke om det siste på en måte som fortrenger det første.

På mange måter forutsetter 3dm-teologien et fundament av klassisk evangelisk kors-teologi. Mange som er tiltrukket av 3dm kommer fra nettopp evangelikale sammenhenger, og opplever derfor 3dm som et svar på en mangel. De har vokst opp med korset og graven, og søker nå noe for livet – som de får her. Problemet er derimot dem som ikke har dette fundamentet, men som møter Jesus for første gang ensidig som modell for et bedre liv. Veien til loviskhet er da ikke lang. At 3dm-teologien gjør krav på å være "working-language", et felles operativsystem som alle skal kunne, aktualiserer dette ytterligere. Verken Breen, 3dm eller TOM tenker nok at kors og oppstandelse er det viktigste som kan sies om Jesus. Likevel

gjør den kraftfulle pedagogikken i *Building a Discipling Culture* at Jesus som modell settes over Jesus som frelser. Dette blir dramatisk i et sekulært Europa hvor mennesker ikke kjenner de kristne kjernefortellingene. Mitt råd er derfor at man begynner å diskutere balansen mellom klassisk kristologi og 3dms kristologi nøye. Dersom man tenker at klassisk kristologi er viktig, må dette tydeliggjøres – også skriftlig – og man bør søke å utvikle en ny kraftfull pedagogikk (LifeShapes 2.0) som inkluderer Jesus som frelser.

Til det andre punktet – om sunn Jesus-imitasjon: Til dette hører også en samtale om hvor langt man skal gå i å anbefale Jesus-imitasjon. Som nevnt over, mener jeg at Jesus-imitasjon lenge har blitt oversett i mange kirker – og at 3dm har hjulpet mange til å gjenoppdage dette aspektet ved kristenlivet. Likevel må vi si noe om hva som er å gå for langt.

Det er for eksempel ikke alle ting ved Jesus man skal eller kan imitere. Vi verken kan eller skal imitere å dø en stedfortredende død. Vi kan heller ikke imitere hans oppstandelse. Ut fra sjelsesørgiske perspektiver burde vi heller ikke utgi oss for å kunne helbrede i egen kraft, drive ut demoner, vekke opp døde, dømme rettferdig mellom mennesker, osv. Kort fortalt, selv om vi representerer Kristus, er skapt i hans bilde, har blitt gitt det nye livet, fått Den hellige ånd osv., kan vi aldri imitere Jesus som sann Gud. Det er stor forskjell på Jesus Kristus og oss. Han er Gud, vi er det ikke. (En meget god fagartikkel om dette er: "The Use and Misuse of the Idea of the Imitation of Christ" av Marguerite Shuster. Jeg har også sendt et eksemplar til DanskOase for videre distribusjon.)

Jesus var et sant menneske og som menneske var han ekstraordinær. Men han var også sann Gud – en ekstraordinær Gud, riktignok, som var villig til å bli et menneske. Vi vil aldri kunne imitere Jesus som Gud. Jeg skulle ønske 3dm-litteraturen, og særlig *Building a Discipling Culture*, hadde tillagt Jesu guddommelighet like stor vekt som hans menneskelighet. Da ville det blitt klarere alt vi ikke kan imitere. Vi skal følge Jesus, men ikke i alt – ikke fordi vi ikke vil, men simpelthen fordi det ikke er mulig.

Men det er også et annet aspekt ved dette, som også hører med når vi skal snakke om disippelskap. I Evangeliene er det beskrevet hvordan de første tolv disiplene var fast bestemt på å følge Jesus til Jerusalem, gå hele veien, ja, til og med dø sammen med ham. Likevel, når det nærmet seg påske, flyktet de av gårde en etter en. Vi kjenner historiene til Judas, Peter og Thomas. Og på skjærtorsdag, da soldatene kom for å ta Jesus til fange, forlot de ham alle sammen: "Da forlot alle disiplene ham og flyktet" (Matteus 26,56). Ved Jesu kors stod kun Johannes, pluss noen kvinner. Dette illustrerer poenget over, at det ikke er alt Jesus som disipler makter å imitere. Et kjennetegn ved de første tolv, var at de ikke klarte det. Men dette illustrerer også et annet og viktigere poeng – at nettopp da disippelskapet brøt sammen, da vant Gud sin største seier, da nådde frelseshistorien sitt klimaks, da ble prisen betalt og døden ble overvunnet. Alt dette skjedde helt uten disiplers initiativ, imitasjon, engasjement og deltagelse. Det var Gud som seiret! – alene, og uten menneskelige bidrag. Og det er jo dette som er nåde: Når vi bryter sammen, så holder Gud.

I *Building a Discipling Culture* snakkes det faktisk en hel del om nåde. Nåde til å være oss selv (Loc 1329), erfaringen av nåden vi får av å gå gjennom en D2-fase (Loc 1493), nåde som tanke/ide (Loc 1504), og nåden til å tjene andre (Loc 1681). Men jeg savner, må jeg innrømme, den grunnleggende erkjennelsen av at Guds rike kommer til oss uavhengig av oss selv, og kanskje mest når det bryter sammen for oss: den nåden som gis oss gratis og fundamentalt – den som hviler på ham alene.

Spørsmål til refleksjon og samtale:

- Hvordan er ditt bilde av Jesus?
- Hvordan er forholdet mellom Jesus som frelser og Jesus som modell?
- Hva er nåde?

v. Mellommenneskelig imitasjon (Disippelgjøring)

Dette leder oss over i et femte og siste kapittel i denne rapporten – om disippelgjøring forstått som mellommenneskelig imitasjon. *Building a Discipling Culture* har undertittelen: "How to release a missional movement by discipling people like Jesus did?" Dette er også bokens program. Disippelgjøring skjer i 3dm ved imitasjon, noe som igjen skal føre til multiplisering. Tanken om disippelskap som imitasjon møter vi over alt i 3dm-litteraturen, men er særlig knyttet til konseptene Firkanten og til Huddles. I tillegg til at Jesus skal imiteres, er det her også snakk om å imitere hverandre, særlig ledere:

- *Discipleship happens only when someone says this: "Imitate my life."* (Loc 2936)
- *The Church is crying out for leaders who model a life worth imitating.* (Loc 1397)
- *Huddle leaders are inviting the members of the Huddle to imitate the parts of their lives that look like the life and ministry of Jesus.* (Loc 2432)
- *Whatever parts of me that clearly resemble Jesus, I want you to imitate.* (Loc 2950)

Selvsagt lærer vi mye, også åndelig, av å se på andre, kopiere og følge andres eksempel. Og selvsagt gjør det inntrykk av å bli gjennomsyret (eng.: immersion) i grupper og miljøer med en ensartet kultur og hvor vaner og praksiser er etablert. Man blir simpelthen preget av sine forbilder. Og ja, det er kanskje for få kristne som lever liv som er verdt å modellere. Eller sagt på en annen måte: de som eventuelt lever slike liv, er vanskelig å få øye på. Likevel er det ting i dette som etter min oppfatning ikke er bra.

For det første vil jeg sette et spørsmålstejn ved definisjonen av disippelskap i boken *Building a Discipling Culture*. Som vi så over, går man langt i å hevde at disippelgjøring skjer ved imitasjon: "Discipleship happens only when someone says this: "Imitate my life"." (Loc 2936). Dette er et gjennomgående mønster i boken at imitasjon er selve kjennetegnet på disippelskap og disippelgjøring:

- *At this point, Jesus says, "Go and do what I have done—make disciples like I have."* (Loc 1597)
- *Begin to wrap your mind around and orient yourself to the idea that at some point, you will be giving your life to someone to imitate. You will be the living example..* (Loc 2952)

I andre bøker av Mike Breen er forståelsen av disippelskap noe bredere. For eksempel i *Covenant and Kingdom* sies det at "our life of discipleship begins in Covenant and Kingdom of which baptism is the first sign" (C&K, Loc 2124). Men også her finner man tanken om at disippelskap kjennetegnes ved mellommenneskelig imitasjon: "a disciple is basically one who imitates the life of the discipler" (C&K, Loc 2566).

I begge bøkene trekkes Timoteus' relasjon til Paulus fram som eksempelet til etterfølgelse. Det er opplagt mye å lære av dette mentorforholdet. Men var det Timoteus' relasjon til Paulus som gjorde ham til en disippel? Nei, det var Timoteus relasjon til Jesus som gjorde ham til en disippel. Det er alltid relasjonen til Jesus som definerer disippelen, aldri relasjonen til mentor eller den som driver disippeltrening. Var Paulus viktig for Timoteus? Helt opplagt. Men var han selve kilden til Timoteus sitt disippelskap? Nei, det vil jeg ikke si. Dette poenget blir aller mest tydelig når man begynner å snakke om mine- og våre disipler:

- *As leaders, we must learn to move our disciples, as Jesus did, into a new phase of confidence and experience.* (Loc 1517)
- *Leaders define culture and as such, your disciples and the Huddles they lead will imitate what you actually do, not necessarily what you teach.* (Loc 2323)

Jeg vil sterkt advare mot å snakke på denne måten. Den er ikke teologisk holdbar. I kristendommen er det ikke *mine-* eller *dine disipler*. Disippelbegrepet er alt for ladet til å

bruke det synonymt med *mine elever* eller *våre studenter*. Derimot vil jeg oppmuntre til å snakke om *disipler av Jesus* og *Jesus-etterfølgere* osv. Ved to anledninger nevnes til og med Ole Hallesby og Dietrich Bonhoeffer i forbindelse med denne måten å snakke om disippelskap på. Det tror jeg ingen av dem ville vært komfortabel med:

– *Ole Hallesby says that prayer is to the soul what breathing is to the body. Prayer is the breath of God filling us up again. What might be making your disciples breathless, robbing them of vitality?* (Loc 2088)

– *Consider the quote by Otto Dudzus, one of the men Bonhoeffer was discipling: "The great treasure he possessed was the cultivated, elegant, highly educated, open-minded home of his parents, to which he introduced us. The open evenings [his house was open for his disciples* and family to come, eat, play music and sing together, discuss, laugh, tell stories on Friday nights] which took place every week had such an atmosphere that they became a piece."* (Loc 261f)

(*Det er verdt å nevne at uttrykket "his disciples osv." i det siste sitatet er tilføyd av Mike Breen og står ikke i det opprinnelige sitatet fra Eric Metaxas bok *Bonhoeffer: Pastor, Martyr, Prophet, Spy* (s. 126)

Verken Hallesby eller Bonhoeffer ville vært særlig fornøyd med å snakke om egne disipler på denne måten, eller å disippelgjøre på denne måten. Hallesby har jeg ikke lest, men Bonhoeffer er særdeles tydelig på at en disippel er noe annet enn en imitator. Dette kommer tydeligst fram i hans bok *Nachfolge* hvor disippelskap knyttes til den kostbare nåde, dåpsteologi og til korsets lidelse. Martin Luther, som var viktig for både Hallesby og Bonhoeffer, var særdeles skeptisk til imitasjon og skal en gang ha sagt at *ingen blir Guds barn av å imitere, derimot blir Guds barn ofte gode imitatorer*. Her ligger det en vesensforskjell. I det hele tatt vil jeg råde alle som vil lese en alternativ forståelse av disippelskap, å lese Bonhoeffers *Nachfolge*.

For det andre vil jeg påpeke at i 3dms forståelse av imitasjon, ser bevegelsen bare ut til å skulle gå en vei: **Fra den erfarne til den uerfarne. Fra åndelig moden til åndelig umoden. Fra leder til deltager**. Dette hadde vært en god ide om lederen alltid hadde rett og alltid visste best, eller om Gud alltid åpenbarte seg gjennom ledere og ikke til enhver som Guds ånd. Det er vel ikke dette vi tror? Vi tror vel fortsatt på et allment prestedømme, hvor gode ideer og Guds åpenbaring kan komme til enhver som er fylt av Ånden?

Det virker heller ikke som en særlig god ide at lederen selv skal identifisere de sidene av sitt liv er verdt å imitere – hvor han/hun faktisk likner på Jesus. Det er ikke slik imitasjon virker – man imiterer både gode og dårlige sider. Imitasjon er ingen oversiktlig, kontrollerbar prosess. Åndens frukter og syndig natur imiteres om hverandre. Som et vern mot manipulasjon og overgrep, er det avgjørende at den uerfarne i imitasjons-relasjonen alltid har det siste ordet. Imitasjon må derfor alltid gå hånd i hånd med kritisk refleksjon og grensesetting. Gode mentorrelasjoner forutsetter åpenhet og ryddige sosiale kontrakter, og det er eleven i læringsprosessen som må få sette disse grensene.

Imitasjon er en veldig effektiv læringsprosess. På kort tid kan man få utrettet mye. Men prisen kan være høy. Når det går bra, går det gjerne veldig bra. Men når det først går dårlig, da kan det gå virkelig dårlig. Dette har man gjentatte ganger sett eksempler på i kirkehistorien. Man trenger ikke gå så veldig langt tilbake i tid, for å finne slike skrekkeeksempler i moderne disippelbevegelser. Derfor vil jeg trekke fram to ulike studier som forteller slike historier og som studerer dette fra ulike sider:

- *The discipling dilemma* (1988) av Flavil R. Yeakley m.fl. undersøker disippelgjøring, slik det skjedde i The Boston Church of Christ på 1980-tallet. (Denne boken er gammel, men er tilgjengelig på nett: <http://www.somis.org/tdd-01.html>)
- I boken *The shepherding movement: Controversy and charismatic ecclesiology* (2003) analyserer David S. Moore det som ble kalt The discipleship/shepherding movement slik den vokste fram og spredte seg på 1970- og 80 tallet i Florida.

Begge disse bøkene er spennende lesning, og anbefales på det varmeste. I begge bøkene beskrives følgende grunnmønster:

1. Noen opplever frustrasjon over den institusjonelle kirke, som ikke likner kirken i NT.
2. Man starter nye former for kirke – mindre fellesskap – uten formelle strukturer og hvor hjertene og fellesskapene er varme – og som sprer seg gjennom multiplisering.
3. Man trenger ledere, mange ledere, og en ny type ledere.
4. Derfor trenger ny type leder-trening – nemlig disippelgjøring gjennom imitasjon.
5. Bevegelsene opplever en bemerkelsesverdig rask vekst og utbredelse.
6. Men etter en stund ender det i krise.
7. Tilbake sitter det enkeltpersoner med knust tro og ødelagte liv.

Jeg opplever både 3dm og TOM som langt sunnere enn bevegelsene som disse to bøkene beskriver. Likevel er det en del fellestrekk, særlig i forhold til mellommenneskelig imitasjon:

Drawing from the relationship of Jesus to the Twelve as a pattern for the discipling relationship, a shepherd/leader was to disciple a small group of men, spending time not only teaching them, but also training them by example and assignment. They believed it had been Jesus' method, and it was to be theirs as well. (Moore, s. 33).

Og i boken til Yeakley, beskrives *The discipling movement* på følgende måte i innledningen:

The word "discipling" is used in this movement to mean much more than making converts. It is used primarily to describe a system of intense training and close personal supervision of the Christians being disciplined. (...) The discipler gives detailed personal guidance to the Christian being disciplined. This guidance may include instructions concerning many personal matters of a totally secular nature. The person being disciplined is taught to submit to the discipler. Furthermore, the person being disciplined is taught to imitate the discipler. (...)

Discipling is hierarchical. There is a clear distinction between the discipler and the person being disciplined. A Christian might have many peer relationships, but only one person is that Christian's discipler. That discipler is the person who must be imitated and obeyed. After a Christian has been disciplined for a while, that Christian is expected to start discipling others. The result is a pyramid of relationships that resembles a multi-level marketing system. In various denominations where the discipling movement has appeared, the typical pattern has been for the founding pastor of a church to be at the top of the pyramid. That founding pastor disciplines a small group of other pastors. Each of them, in turn, disciplines a small group of lay leaders. The lay leaders then disciple members one step lower in the pyramid. That hierarchical system continues through as many steps as may be needed as the discipling movement spreads. (Yeakley, s. 1)

Både Yeakley og Moore gjør mange spennende og viktige observasjoner, som det ikke er plass til å nevne her. Det var blant annet disse bøkene som fikk meg til å slutte å tenke på disippelgjøring som mellommenneskelig imitasjon. Jeg har også sluttet å tenke på meg selv som en disippelgjører. Derimot oppmuntrer jeg til disippelskap og etterfølgelse hele tiden. Jesusetterfølgelse er simpelthen for viktig til å rote bort på usunne relasjoner. Det er Jesus som er objektet for vår etterfølgelse, og det er bare han som gjør mennesker til disipler.

Spørsmål til refleksjon og samtale:

- Hva tenker du om Timoteus – er det hans forhold til Jesus eller Paulus som gjør han til en disippel?
- Hva tenker du om å bruke uttrykk som mine- og våre disipler?
- Hva tenker du om det Yeakley skriver: at en relasjonell struktur kan ende opp i en svært hierarkisk kirke?

Konklusjon: Take it, or leave it?

Dette har vært en problemfokuseret rapport. Men jeg mener det jeg skrev innledningsvis – at 3dm-teologien representerer noe av det mest spennende i kirken i dag. Mitt eget engasjement for Jesusetterfølgelse og kirkelig innovasjon ville ikke vært det samme, om det ikke var for mitt møte med Mike Breen og bøkene hans. Og det er jeg takknemlig for. Men det er noen problemer i denne litteraturen, som litteraturen selv ikke belyser tilstrekkelig. For eksempel:

- Når Person of Peace-strategien blir brukt i ledertrening (Kapittel i.).
- Når huddles blir hele menighetens lederoppfølging (Kapittel ii.).
- Når vi begynner å kalle hverandre apostler (Kapittel iii.).
- Når vi følger Jesus som en modell, mer enn som en frelser (Kapittel iv.).
- Når det å følge Jesus blir gjort synonymt med det å følge ledere (Kapittel v.).

Selvfølgelig er det enkelte problemer med 3dms teologi. Noe annet ville vært sensasjonelt! All teologi har sine problemer, enten den er luthersk eller katolsk, enten den er karismatisk eller høykirkelig, enten den er økumenisk eller den er konfesjonell. Og dette er faktisk rapportens store poeng: Ingen teologi er feilfri. All teologi har svakheter.

Derfor er det avgjørende at det finnes en teologisk samtale hvor man kan drøfte og diskutere åpent og justere det som er problematisk. Enhver teologi kan alltid bli bedre.

Kan man diskutere og forbedre teologi i 3dm og i TOM? Er det i det hele tatt mulig? Finnes det slike arenaer og et slikt samtaleklima? Er det vilje til å skille ut det som ikke bygger opp, for at det som faktisk bygger opp, skal få enda større rom? Finnes det steder hvor de som har innspill kan få komme med dem? Finnes det et lederskap som tar imot slike innspill?

Det vet ikke jeg, jeg kjenner ikke dynamikken i TOM og i 3dm Movements i Danmark i dag. Men det jeg vet, er at en teologi som ikke lar seg diskutere, fort blir en Take-it-or-leave-it-teologi – en teologi man enten må følge ukritisk eller forlate. Etter min oppfatning er dette en av de helt avgjørende lakmusprøvene for all teologi, inkludert 3dm og TOM sin.

Bibliografi

Yeakley jr., Flavil R., Howard W. Norton, Don E. Vinzant, and Gene Vinzant. *The discipling dilemma*. Nashville, TN: Gospel Advocate Co., 1988.

Moore, S. David. *The shepherding movement: Controversy and charismatic ecclesiology*. London: T&T Clark Int., 2003.

Shuster, Marguarite "The Use and Misuse of the Idea of the Imitation of Christ," *Ex Auditu* 14 (1998): 70-81.